

Stod forgjeves på Ekeberg og speidet etter „Blücher”

100777

Første norske doktoravhandling om 9. april 1940

De tyskerne som intrigerte for å føre Quisling frem til makten i Norge i forbindelse med den tyske okkupasjon, reiste natten mellom 8. og 9. april 1940 opp til Sjømannsskolen for å speide etter den tyske krysseren «Blücher». Men de speidet forgjeves. Da var det skjedd, som universitetsstipendiat Magne Skodvin i sitt netts opp offentliggjorte doktorarbeide «Striden om okkupasjonsstyret i Norge» karakteriserer som «det viktigste enkeltslaget norsk forsvaret noengang har kjempet for norsk politisk selvstendighet».

Skodvin, som skal forsvare sin bok for doktorgraden om knappe fjorten dager, forteller mange interessante ting, og boken vil bli anmeldt i Aftenposten om ikke lenge. Det får i denne nyhetssamtale være tilstrekkelig å nevne endel springende punkter fra den interessante bok, som sikkert kommer til å gi grunnlaget for en høyaktuell disputas. Han forteller meget inngående om den usikkerhet som fra første stund preget den tyske holdning til en politisk løsning av det norske spørsmål. Militært var invasjonen godt forberedt, selvom Hitler var meget sint på Quisling, fordi han som tidligere norsk forsvarsminister hadde gitt så utilstrekkelige opplysninger om det norske forsvaret at det gikk galt både med «Blücher» og de tyske krigsskipene ved Narvik. Men politisk var forberedelsene ytterst diletantiske, blant annet fordi Hitler hadde slikt hastverk med «Weserübung», da overfallet på Norge først var besluttet, at det ikke ble noen tid til å ta standpunkt til de forskjellige politiske alternativer som kunne komme til å melde seg. Dessuten var det som kjent flere tyske instanser som trakk i trådene og motarbeidet hverandre energisk.

Den opprinnelige tyske beregningen var at det ville bli mulig å få den lovlige norske regjering til å falle til fote og beholde Kongen i Oslo. Det vil si, for sikkerhets skyld skulle man stille en sterk vakt utenfor Slottet for å hindre ham, eventuelt med makt, fra å flykte fra landet. Quislings opp-treden kom helt på tverke, først og fremst for den tyske minister i Oslo, Brüner, som hadde gjort det helt klart for Berlin at Quisling var en umulig mann å sam-

arbeide med, og da general Engelbrecht kom til Continental, etter å være berget etter senkningen av «Blücher», så han til Brüner at han ville arrestere Quisling. Brüner tvilte ikke på regjeringen Nygaardsvolds vilje til å bevare Norges nøytralitet, mens representanten for Rosenbergs såkalte Aussenpolitische Amt i Berlin, nazipartiets uoffisielle utenriksdepartement, Scheidt, mente det forelå en skummel norsk-britisk sammensvergelse. I det hele hvilte det over Rosenberg og hans Amts handling og holdning en atmosfære så livsfjern og urealistisk at det grenser til det fantastiske, skriver Skodvin, og nevner underlige ting i naziberetninger fra Norge om at den norske regjering ville gi Nord-Norge til Sovjet og gjøre Sør-Norge til norsk Sovjetrepublikk. Denne rapport ble sendt fra Oslo av Scheidt like før Hitler selv gikk i pakt med Moskva i august 1939.

I virkeligheten måtte tyskerne improvisere sterkt i den første tiden etter 9. april, både på grunn av Kongens flukt og den militære motstand, og Skodvin belyser mange av de interessante ting vi kjenner fra saken mot Quisling med detaljer og skildringer av de enkelte aktører i april-dramaet. Om selve personen Quisling rådde det den største forvirring i Berlin, selv etterat Hitler var gått med på å finansiere ham med store pengemidler fra desember 1939. Invasjonen ble ikke bare en kamp mellom nordmenn og tyskere, den ble like meget en underlig politisk kamp mellom tyskerne og nettopp her er det likefrem spennende å lese denne friske doktoravhandling. Men nu tar vi ordet fra anmelderen og det var ikke meningen. Doktordisputasen bør imøtesees med levende interesse, så meget mer som boken er den første norske doktoravhandling om okkupasjons-tiden. I Danmark er det som kjent allerede tatt en doktorgrad på okkupasjonen, ved Aarhus universitet, av dr. Jørgen Hæstrup.